

N:o 16.

Redaktör: ADOLF LINDGREN.
Förläggare: HUSS & BEER.

Stockholm den 15 Augusti 1882.

Pris: Helt år 6 kr. Halft år 4 kr.
Qvartal 2 kr. Lösn:r 25 öre.
Lösn:r med musikbilaga 50 öre.

Årg. 2.

Galleri af svenske kapellmästare.

VIII.

J. G. B. Foroni.

(Slut.)

Till att skildra så att säga det personliga intrycket af Foronis både meniska och konstnärskap har ingen varit mera kompetent än hans fräjdade vän Aug. Blanche, hvilken straxt efter Foronis plötsliga död af kolera d. 8 sept. 1858, uti Illustrerad tidning egnade honom ett minnesblad. Låtom oss då närmast lemna ordet åt denne vän:

»När för 10 år sedan det italienska operasällskapet, under signor Gallis ledning, gaf sina representationer å Mindre teatern, fästes publikens uppmärksamhet vid den, som då anförde orkestern. Det var en helt ung man, nästan en yngling, med korpsvart hår, korpsvarta mustascher och skägg, något bleka men ädla anletsdrag, stora svarta strålände ögon, en fullständig italiensk typ med hela dess sprittande lif, blyxtsnabba intelligens och starka passioner. Han hade kämpat på Milanos barrikader mot Italiens förtryckare, sadet det, och han hade flytt för öfvermakten och våldet. Men han behöfde icke irrande söka ett torftigt bröd, ty han förde med sig sin goda estetiska bildning, sin stora musikaliska talang och sitt friska kurage. Efter ett års vistande i vårt land var han orkesteranförare vid kongl. teatern, troligtvis den förste barrikadkämpe som anförde ett kungligt kapell.

Rossinis, Donizettis och Verdis beundrare och elev törnade i början något emot nordens smak för Tysklands mä-

stare, en Mozart, en Weber;* men han fann sig snart, tog seden och smaken dit han kom, tycktes sedan dela sin kärlek lika mellan Italiens och Tysklands partiturer, fylde mästertligt sin plats och gaf ny ordning, nytt lif åt det gamla kapellet. Häftig och brusande i början, blef han snart sina lugna kapellisters bästa

J. G. B. Foroni.

vän, liksom han redan förut var andras. Få främlingar, om ens någon, hafva under så kort tid vunnit så många vänner som han, väninnor icke minst, ty han kunde vara förledande, förtjusande, oemotståndlig, när han ville, och han ville det nästan jemt.

* Detta Blanches förhastade påstående beriktigas genom vår föregående artikel.

Såsom konstnär tillhörde han icke dessa musici, som ensidigt tro att man icke kan vara en storhet, utan att sjunga en bravur-aria af Rossini eller spela ett solo af Paganini; hans vyer öppnade sig äfven och kanske mest åt andra håll. Han talade gerna om de verldshistoriska händelserna, om nationernas lif, framsteg

och utveckling på frihetens och bildningens bana. Det dröjde icke länge förrän han kände sig lika lifligt intresserad för hvad som rörde vårt land, som hade det varit hans eget, af sydlänningen återstod knappast annat än namnet, den lindriga brytningen samt hårets och ögats svarta färg; till själen var han redan fullt ut lika svensk som någon af oss, deltog i våra seder, tidsfördrif och förhoppningar, liksom hade han aldrig haft några andra. Så studerade han t. ex. alla våra tidningar från början till slut, resonerade i tull- och bankfrågor ofta mycket bättre än mången ledamot af de höglofliga utskotten, fast han aldrig kunde begripa vår ständsrepresentation, och det skulle mycket förvåna oss om han icke långt före detta slutit sig till dem som ifrat för en bättre valordning för Stockholms stad, helst till dem som kämpat för personlighetsprincipen.

Sådan var denne ovanlige främling, hvilken under loppet af ett tiotal år framstod såsom en af de mest eftersökte och firade inom våra bildade sällskapskretsar. Det var en dylik krets han hade gästade och som vanligt med sitt behagliga umgängessätt och sin stora musikaliska talang lifvat, när han natten mellan den 7:de och 8:de hemkom till sin boning.

Efter vanan slog han några briljanta ackorder på sitt ypperliga piano, började måhända på ouverturen till det verk han nyligen komponerat, utan att förnimma det anslag som ödet i samma stund gaf till finalen af hans eget lif; kanske gjorde han ock ett och annat tillägg i det redan färdiga partituret, satte dit ett kors der ock ett kors der, utan att märka att korset till hans egen graf låg honom så nära. Han lade sig, väcktes med ett ironiskt godmorgon af demonen från Ganges, som plundrat oss på så mycket godt, snillrikt och skönt, och innan skymningen inträdde, hade döden hviskat sitt godnatt i hans öra.»

Så långt Blanche. Det nyligen komponerade verk, som här omtalas, var operetten *Advokaten Patelin*, som gafs tre månader efter tonsättarens död och då visserligen blott upplefde åtta representationer, men senare flere gånger blifvit återupptagen (1875, 1879) och med afgjord framgång. Det qvinliga hufvudpartiet skrefs för Louise Michal (sedan fru Michaeli), hvilken i dess briljanta koloratur firade en stor triumf. Operetten är, liksom du Puy's »Ungdom og galskab», sprittande af lefnadsfriskhet, skratt och godt lynne, ett äkta söderns barn, utan någon som helst »nordisk tyngd». I detta afseende ha våra infödde kompositörer svårt att åstadkomma någonting motsvarande inom liknande genre, ehuru visserligen Södermans »Hin ondes lärospän», Hallströms »Mjölmarvargen» m. fl. äro ej olyckliga försök.

Öfver hufvud råder en omisskänlig parallellism emellan du Puy och Foroni. Båda voro eldiga sydlänningar, redan till sina personliga egenskaper i mycket beslägtade. Båda voro — efter allt att döma — de yppersta orkesterchefer vi någonsin egt. Båda röjde sin romanska härstamning i sin tonsättning: de skapade naivt, melodiskt, glädtigt, lättflytande och utan sentimentalitet. Om du Puy måhända hade mera esprit och dramatisk sans, så hade Foroni kanske mera brio och musikalisk förmåga: det är skillnaden mellan fransmannen och italienaren. Men båda voro, ehuru hvar för sig nationella typer, likväl fria från hvarje nationell inskränkthet och hade tillägnat sig en universell bildning. Slutligen voro båda virtuoser, den ene som violinist och operasångare, den andre som pianist.

En och annan veteran bland sångens storheter från Berwaldska perioden sträckte ännu sin verksamhet in i Foronis tid. Å andra sidan debuterade under Foronis taktstock nästan samtliga de stjernor, som redan då och sedermera särskildt på 60-talet under Norman bildat vår operasista glansskede: sångare sådana som Willman, Arlberg, Arnoldson, och sångerskor sådana som Linderöth-Strandberg, Michal-Michaeli, André-Stenhammar, Röske-Lund, Gelhaar-Stedingk.

För Gallis italienska trupp skref Foroni operan *Cristina di Suezia*; för k. scenen komponerade och arrangerade han musik till en mängd komedier och till-

fällighetsstycken, hvaribland må nämnas *Berthas piano*, *Ett hemkomstöl*, *Sullivan*, *Veteranerna*. Dess utom komponerade han en känd triumfmarsch, messor, sänger, pianosaker m. m. Det skulle föra oss för långt att ingå på dessa kompositioner, hvaröfver man finner en förteckning i Svenska tidningen 1858, nr 218. Mera skall det måhända intressera läsaren att till slut taga kännedom om ett autentiskt dokument från maestrons hand.

Sommaren 1853 vistades Foroni uti Milano och skref derifrån till en af sina vänner, Svante Hedin, ett bref, hvilket här införes, dels för att visa huru han redan då införlifvat sig med svenska språket, dels derföre att han i förbigående äfven vidrör den epidemi, som senare skulle blifva hans bane. Brefvet lyder som följer.

«Amico Carissimo!

Milano li 22 Agosto 1853.

Ditt bref var mig mycket kärt: det emottog jag för några dagar sedan i Verona. Jag har redan lemnat de mina, och uppehåller mig här en liten tid för några afärer, och sedan genom Paris skall jag återvända till mitt nya fädernesland. Om mig har jag ingenting att säga annat än jag alltid mått bra, och tutat måttligt litet emellanåt. Här i landet talar man mycket om kriget, om *Sundet*, om *Choleran*, och en mängd med saker, men man vet ingenting med säkerhet. Jag är litet orolig för *Choleran*, icke för att jag fruktar för lifvet, men för quarantainen, som alltid är mycket besvärlig. Jag tror att jag skall vara i Stockholm före Septembers slut, hälsa så mycket våra gemensamma vänner, och isynnerhet de tre vännerna Lindblad, Falkenholm och Geyerstam, och förgät ej din

tacks. Vän

J. Foroni.

Glömm inte den beskedliga Consul Unman.»

Parsifal.

I.

Den till sitt ursprung keltiska sagan om *Perceval* — det rena, omedvetna naturbarnet — har flere gånger varit föremål för konstnärlig behandling. Den förste som satte henne i förbindelse med gralsmyten och konung Artus' runda bord, var Chrestien de Troyes. Efter honom bemäktigade sig *Wolfram von Eschenbach* omkring år 1200 det rika ämnet, och från att ursprungligen vara en kedja af vidunderliga äfventyr, utvecklades det under denna väldiga fantasirika minnesångares hand till en kristlig legend af den djupaste symbolik, som ännu efter snart sju århundraden fångslar genom sin tjugande tidsfärg och sitt älskliga, oändligt naiva framställningssätt. Wolfram sjelf kunde hvarken läsa eller skriva utan dikterade sin *Parcival* för en munk. Sedan har sagan under inflytelse af den växlande smaken mångfaldiga gånger bearbetats, tills den slutligen sjönk till en vanlig riddarroman. Det är ur Wolframs dikt som Richard Wagner hämtat uppslaget till sina operor *Lohengrin* och *Parsifal*, och det torde icke vara utan intresse för vännerna af

den förstnämnda, obestridligen Wagners populäraste eller, om man så vill, minst häcklade musikedrama, att erhålla en, om ock ytterst sammanträngd, öfersigt af sagans gång, hvilket äfven är nödvändigt för en rätt uppfattning af den senare operan.

Gandin, konung af Anjou, hade två söner *Galoes* och *Gamuret*. Den förstnämnde tog såsom äldst riket i arf, den yngre drog efter tidens sed ut i vida världen att med svärdet förvärfva ära och rikedomar. Efter många äfventyr i österlandet kom han till Waleis (Galicien) och vann der i ett tornerspel den unga jungfruliga enkedrottningen *Herzeleides* hand och rike. Ett år var ännu icke förgånget då den gamla lustan för äfventyr dref honom från sin unga maka ut i vapenfärd, der han snart vid Bagdad fann döden för en trollkunnig sarasens hand. Herzeleide, som under tiden födt honom en son, drog sig vid tidningen om hans död till en undan gömd dal, fast besluten att uppfostra sitt barn i fullkomlig okunnighet om världen, framför allt om det olycksbringande riddareväsendet. Det är den gamla, ständigt förnyade historien om en blind moders kärlek, som icke kan, icke vill inse, att lifvet är den enda skola, som gör människan duglig för lifvet. Gossen växte upp skön och stark, men i den fullkomligaste okunnighet; han fick icke en gång veta sitt namn, då modren endast med de franska smekorden *bon fils*, *cher fils*, *beau fils* kallade honom sin snälle, käre, vackre gosse. Wolfram lämnar en förtjusande redogörelse för den knapphändiga religionsunderbyggnad, som barnet erhöi och som hufvudsakligen gick ut på att Gud är den, som man skall anropa om hjälp. Den lille ströfvade omkring i skog och mark, hans sjelfgjorda bäge nedlade fågeln i flykten; han hade redan hunnit ynglingaåldern och utbytt den barnsliga bågen mot ett kastspjut, hvarmed han satte skräck i de vilda djuren, då han en vacker dag stötte på tvenne riddare i lysande rustningar. Bländad af denna syn tar han dem för gudar, faller på knä och anropar dem om hjälp. Upplöst om att de endast äro menniskor och riddare, utbrister han: »riddare, hvad är det? hur skall jag också kunna bli riddare?» Arten röjer sig, som man ser, hos den unge. Sedan han fått det halft skämtsamma, halft på allvar menade rådet att vända sig till konung Artus, störtar han hem till sin mor, ropar till hennes osägliga fasa: »moder, jag vill bli riddare» och berättar sitt möte i skogen. Herzeleide, som nogsamt insåg att här inga invändningar skulle hjälpa, tog nu sin tillflykt till en list för att tvinga honom att snart vända hem igen. Hon klädde honom i narrdrägt, satte honom upp på en eländig krake, gaf honom många ömma förmaningar och lät honom så i Guds namn draga sina färde. Så länge hon kunde, följde hon honom med ögonen, men när slutligen en krökning af vägen för all-

tid skymde honom för hennes blick, sjönk hon ned och var död. Skilsmessan från hennes snälle, käre, vackre gosse hade kommit det hårdt pröfvade hjertat att brista.

Okunnig härom, öfver hufvud okunnig om allt och därför också obekymrad om allt, trafvar vårt unge riddare-ämne framåt, blir under vägen tillfälligtvis upplyst om sitt namn och sin börd, och kommer så till Nantes, der konung Artus höll sitt lysande hof. Utanför staden träffar han en kämpe i röd rustning, som ber honom medtaga en utmaning till riddarne af runda bordet. Vid framkomsten träder han dristelig inför kungen, helsar honom enfaldigt, men höfviskt, som hans moder lärt honom, och andrager sitt ärende. Kung Artus, som tar saken från den skämtsamma sidan, råder honom att tjäna sina sporrar i envig med den röde riddaren och det tycker Parcival vara en smal sak. Nu fans der vid hofvet en stolt och skön dam, som gjort det löftet, att icke le förr än hon sett den yppersta kämpe i världen; vid åsynen af vår unge vän, som på sin eländiga krake drager ut till enviget, brister hon i skratt, och sel denna varsel svek icke. Den röde riddaren bemöter naturligtvis Parcival med hån och vill alls icke inlåta sig i strid med honom, men slutligen rinner sinnet på pojken, han slungar sitt lilla kastspjut, som intränger mellan hjälmen och harnesket och den bålde kämpen måste bita i gräset. Parcival afkläder honom rustningen, får den med stort besvär spänd på sig sjelf, sätter sig upp på den fallnes häst och så bär det af till nya äfventyr.

På sin färd kommer han till en gammal riddare, som benäget meddelar den unge autodidakten teoretisk och praktisk undervisning i alla ridderliga idrotter och ger honom många goda råd, af hvilka ett — »fråga icke för mycket!» — skulle för honom blifva ödesdigert. Efter att hafva besegrat en otalig mängd riddare, dem han alla skickade till konung Artus med färiska hälsningar, lyckades han liksom fadren att vinna en drottning, den undersköna *Conduiramurs* af Brobar hand, men liksom fadren drifs han snart af sin lust för äfventyr från hennes sida. — En afton rider han in i en borg, blir väl mottagen och införd i en sal, der han förutom hundratals riddare och ädla jungfrur träffar på en sjuk konung, som, om man får tro Wolfram, måtte hafva framläpat en föga afundsvärd tillvaro: »han kunde icke rida, han kunde icke gå — han kunde icke ligga, han kunde icke stå — ej sitta; han måste sig luta — och suckar och tårar gjuta.» Det är gralskonungen *Amfortas*. — Här torde vara rätta stället att redogöra för detta mytiska och mystiska begrepp.

Då Lucifer med sina uppstudsiga härskaror störtades till afgrunden föll ur hans krona en ädelsten, som efter att i årtusenden hafva sväfvat mellan himmel

och jord slutligen kommit i menniskohand och omformats till en skål, ur hvilken Frälsaren i den natt, då han för-rådd vardt, spisade påskalammet och i hvilken Joseph af Arimathia upphämtade det blod, som flöt ur den korsfästes sår. Detta det heligaste af alla käril återfinna vi på borgen *Montsalvat* i Spanien under benämningen *Gral*. (Namnet, som man velat härleda från det spanska *sangre real* — det verkliga blodet — kommer af *grasale*, ett ord ur medeltidslatinet, som betyder skål.) Den förvarades på sagde borg, som uppförts enkom för detta ändamål, och uppvaktades af en skara ordensbröder, *Templeiserne*, hvilkas statuter bland annat ålade dem att, med undantag af konungen, lefva ogifta och att bispringa oskyldigt förtryckta. Blef någon som en hjelpens ängel sänd till ett främmande land kunde han der gifta sig, dock fick icke spörjas hvem eller hvarifrån han var. Ingen kunde finna denna borg, som sökte den, ty *Gral* valde och kallade sjelf sina riddare genom en skrift i eldbokstäver, som visade sig på dess rand. Åsynen af det heliga kärilet och njutningen af de häfvor af allehanda slag, hvarmed det bespisade sina kämpar, förlänade dessa en ständig ungdom; dess underkraft stärktes och förnyades hvarje år genom en från himlen kommande dufva, som deri nedlade en oblat.

Nu hade *Amfortas*, drifven af trots och sinighet, inlåtit sig i en oloflig kärlekshandel; straffet drabbade honom genom en hednisk rivals förgiftade lans, som slog honom ett oläkligt, smärtsamt sår; dock fick han af *Gral* den tröstande profetian, att en räddare skulle komma och ouppmanad fråga honom om orsaken till hans lidande, hvarvid såret genast skulle helas, men den okände riddaren blifva gralskonung i hans ställe. — Parcival blir vittne till huru templeiserne bespisas af *Gral*, undret väcker hans förvåning, men ihågkommande rådet att icke fråga för mycket, förblir han stum; han ser huru en bloddrypande lans kringbäres i salen, han hör de församlades veklagan, men han frågar icke. När han följande morgon vaknar, finner han borgen öde; han rider tungsint sina färde, men knapt har han kommit genom borgporten förrän denna med hiskligt brak slås igen och han hör en röst, som ropar: »överdige dåre, hvarföre har du icke frågat? förbannad vare du, som förspilt din högsta lycka!»

Från denna stund vek friden ur hans förr så barnsligt förtröstansfulla själ och han knotade mot Gud. Sagans djupa mening är tydligen, att han ännu icke var mogen för den högsta bland jordens kronor. *Amfortas*' qual hade väckt hans förundran, icke hans medlidande. Han måste först under flere års irrfärder, drifven af en brinnande längtan att återfinna *Gral*, i lifvets skola inhämta hvad han försummat, tillkämpa sig ödmjukhetens sköna dygd, lära sig af eget lidande att deltaga i andras, med ett ord,

blifva en af menniskokärleken genomvärd *menniska*. Som man lätt kan ana lyckas han till sist att hela *Amfortas*, som befinnes vara *Herzeleides* bror, och blir gralskonung i dennes ställe; efter fem års skilsmässa återförenas han med sin trofast älskade *Conduiramur*; af hans båda tvillingssöner *Loherangrin* och *Kardeiss* utses den förre att efter honom bära gralskronan, den senare bestiger tronen i hans världsliga rike. — *Lohengrins* sändning till *Brabant* vidrör *Wolfram* helt episodiskt, i hufvudsak öfverensstämmande med operatexten. — Bland bifigurer, som komma i omedelbar beröring med *Parcival*, är ännu att nämna *Kundry*, en vidunderligt stygg kvinna, budbärerska från *Gral*.

II.

Då jag för sex år sedan i *Bayreuth*, vid uppförandet af *Nibelungen-trilogien* sammanträffade med *Stockhausen*, fälde han under ett förtroligt samspråk det något oväntade yttrandet: »vi tyskar äro ett folk utan smak.» Visserligen får en sådan dom i den franskt uppföstrade mästernsångarens mun icke tillmätas alltför stor vikt, men någon sanning ligger nog deri och den har ofta runnit mig i tankarna vid läsningen af *Wagners* senaste operadikt. Obestriddligt är, att *Wagner* med konstförfaren hand utmönstrat det för hans ändamål öfverflödiga af det oändligt rika stoffet, att han, genom att ställa personager, som hos *Wolfram* äro hvarandra fullkomligt främmande, i den intimaste konflikt, starkare sammansnört de dramatiska banden; men lika säkert är å andra sidan, att han ur egen fatatur indiktat en mängd drag och episoder, som stå i en högst tvifvelaktig enklång med den goda smakens lagar, icke minst därför att de äro absolut obegripliga. Under en kortfattad framställning af operans gång, få vi tillfälle att öfvertyga oss härom.

Innan stycket börjar, har följande passerat. En stor och mäktig trollkarl *Klingsor* — hvilken hos *Wolfram* intet har att skaffa med hvarken *Amfortas*, *Parsifal* eller *Kundry* — har kommit till insigt om att hans trollkonst icke kan bereda honom den lycka, som gralskronan skänker. Hans högsta diktan och traktan är därför att till en början blifva upptagen i *Templeisernas* orden; men väl vetande att detta endast kan lyckas för den sedligt rene, och oförmögen att döda de sinliga lustarna inom sitt bröst, företager han på sig sjelf en operation à la *Origenes*. Detta, om jag så må säga, mekaniska kyskhetslöfte blir dock icke godkändt af gralskonungen *Amfortas*, som med hån och förakt afvisar den infame snöpingen. Denne rufvar nu endast på hämnd och till den ändan anlägger han i *Montsalvats* granskap en förtrollande lustgård och ett slott, befolkadt af en otalig mängd af de skönaste qvinnor, och som primadonna i detta kärlekens tempel engagerar han *Kundry*.

I sistnämnda figur har Wagner skapat ett visserligen något vågadt, men ytterst intressant och effektfullt dubbelväsende, en blandning af Messalina och Magdalena. Hon är hos W. ingen mindre än den för Johannes döparen så olycksbringande Herodias, hvilken, därför att hon hänskrattat åt Frälsaren på hans väg till Golgatha, är dömd att som en kvinlig Ahasverus till domedag kringirra på jorden. För öfrigt tyckes hon äfven, under namnet Gundryggia, hafva fuskat litet i fornnordisk sejdkonst. Som Grals budbärrinna är hon fortfarande, liksom hos Wolfram, fasaväckande ful, som prestinna i Klingsors venustempel deremot förtrollande skön. Så rustad lurar nu Klingsor lik spindeln i sitt nät på de förbitående gralsriddarne. Den ene efter den andre faller mycket riktigt i snaran och så fortgår det en tid, tills Amfortas, för att göra ett slut på den oroande deserteringen, beslutar att själf draga i fäjd, väpnad med det spjut, som fordom genomstang Frälsarens sida. (Detta spjut finnes icke hos Wolfram, men väl hos Chrestien de Troyes.) Den gode gralskonungen måtte imellertid hafva öfverskattat sina krafter, ty expeditionen aflopp icke bättre än att Klingsor, medan Amfortas glömde både himmel och jord i Kundrys armar, bemäktigar sig spjutet och — in flagranti — dermed tillfogar honom ett förfärligt sår. Den stackars kungen blir af tillskyndande gralsriddare buren till Montsalvat, men spjutet stannar i Klingsors händer. Så stå affärerna vid styckets början. — Wolfram berättar om Klingsor en passant, och utan att dervid fästa någon vikt, att han af en svartsjuk äkta man praktiskt urständsatts att vidare jaga på främmande mark. Sådant förekommer äfven i våra farnsagor och kan vara målande för tidsandan, men återopadt som kompetens till gralsriddarskapet är det en osmaklighet, af hvars uppfinning äran tillhör Wagner; icke nog härmed: han låter honom i andra akten anställa sorgliga betraktelser öfver sitt tillstånd, som dock har den fördelen med sig, att sätta honom själf i säkerhet för Kundrys förförelsekonster och förläna honom en oinskränkt makt öfver henne.

Vid första aktens början stifta vi, i en skog, bekantskap med en gammal hedersman till gralsriddare, *Gurnemanz*, som tycks godhetsfullt hafva åtagit sig att representera det episka elementet, i det att han låter sig angeläget vara att för hvem, som vill höra på, berätta styckets förutsättningar. *Kundry* kommer ridandes med en balsam, som hon hämtat från Arabien: hela Montsalvats befolkning öfver hufvud har allt sedan konungens ofall haft full sysselsättning med att anskaffa och på honom proba alla möjliga och omöjliga läkemedel. Nu passerar ett tåg med den sjuke *Amfortas*, som vill söka svalka för sitt brännande sår i en närbelägen skogssjö. *Gurnemanz* är just i färd med att för några vetgiriga svänner förtälja orsaken till ko-

nungens sjukdom och den af Gral meddelade profetian — denna har hos Wagner en särdeles orakelmessigt abrupt fattning: *durch Mitleid wissend der reine Thor; harre sein, den ich erkor* — då han afbrytes af en förfärlig uppståndelse: en främling har nedskjutit i flykten en helig svan. På Montsalvats område äro nämligen alla djur heliga, då Grals underbara produktivitet gör åkerbruk, jagt och fiske ändamålslösa. Brottsslingen införes, men kan på alla frågor icke gifva annat svar än: »det vet jag icke.» Härpå igenkänna vi vår vän *Parsifal*. *Gurnemanz* börjar ana, att den nykomne just är den bebådade »rene dåren» och tar honom med sig till borgen. Nu börjar dekorationen, medan de skenbart skrida framåt, att förvandla sig från venster till höger så att de, ehuru ständigt kvarblifvande på samma punkt, slutligen befinna sig i ordenssalen på Montsalvat. — Icke nöjd med denna granna och fullt begripliga teatereffekt, har Wagner här af sin förkärlek för obegripliga fraser låtit förleda sig till en kolossal bêtise. Bäst de gå utbrister *Parsifal*: »jag skriker knapt och ändå tycker jag att vi hunnit långt», hvarpå *Gurnemanz* djupsinnigt svarar: »du ser, tiden blir här till rum.» Ja, men detta kan väl i Herrans namn icke vara meningen! Den vandrande dekorationen skall väl icke beteckna att gralsborgen genom ett under flyttar sig till *dem*, utan den skall väl på åskådaren göra det intrycket att det är *de*, som på ett helt naturligt sätt förfoga sig dit. Det kan imellertid bli fråga om huruvida icke det förra är Wagners mening; vi skulle således här hafva än ett under, till de många, hvaraf stycket vimlar. — Salen fylles af gralsriddare, Gral inbäres, kungen likaledes och uppmanas af sin ännu i grafven lefvande fader *Titurel* att afslöja helgedomen och förrätta den sakramenterliga handlingen. I känslan af sin ovärdighet vägrar Amfortas i början, men ger slutligen vika och vi blifva nu vittnen till en nattvardsgång in optima forma. *Parsifal*, för hvilken hela uppträdet är en gåta, tar sitt parti och tiger, hvarföre han också, efter ceremoniens slut, köres på dörren af *Gurnemanz*.

Wagners svaghet för det underbara är bekant: det var derföre naturligt att det af Wolfram utelemnade heliga spjutet skulle leka honom i hågen; men genom dettas medtagande i handlingen har han råkat in i en återvändsgränd. Hos Wolfram är lösningen, om ock barnslig, dock fullt begriplig: en riddare skall komma, som ouppmanad frågar den sjuke om orsaken till hans lidande, hvilket då ögonblickligen skall upphöra. (Ur teknisk synpunkt är *Parcivals* tystnad endast en peripeti, som imellertid, efter hvad jag tror mig hafva visat, eger sin etiska betydelse.) Men då hos Wagner — man får visserligen först i tredje akten veta det, men detta ändrar icke sakförhållandet — såret endast kan läkas af det vapen, som slagit det,

och *Parsifal* icke har och icke kan hafva spjutet tillhands, så är det omöjligt att begripa hvad han egentligen borde hafva företagit sig på gralsborgen, eller med andra ord: hvari hans underlåtenhetsynd består.

I andra akten befinna vi oss på Klingsors förtrollade slott (hos Wolfram: *Castel Merveil*.) Klingsor frambesvärjer *Kundry* och befäller henne att använda all sin förförelseförmåga på *Parsifal*, som nalkas slottet. Hon vägrar visserligen, men Klingsor har, som vi veta, tack vare sin kirurgi, en obegränsad makt öfver henne. Vid *Parsifals* annalkande storma alla de i Klingsors eller rättare hans pensionärers nät fångna riddarne emot den befarade rivalen; denne rycker till sig ett svärd och drifver dem alla, mer eller mindre illa tilltygade, på flykten. Scenen förvandlas till en trädgård. Nu instörtar en mängd halfklädda qvinnor, som vaknat af larmet och, som Wagner smekfullt säger, funnit sig ensamma i bädden. De omgifva *Parsifal* i början hotande och förebrående, men sedan de gjort den ganska förståndiga reflexionen, att den nykomne kunde blifva en, om ock ringa, ersättning för hvad de förlorat, börja de utsmycka sig med blommor och kringsvärma *Parsifal* i graciösa ställningar, så att denne har svårt att värja sig för deras närgångenhet. Plötsligen hör man *Kundrys* röst; hon skickar sirenerna att plåstra om sina lemlästade älskare och förbehåller sig själf nöjet att bedåra *Parsifal*. Den scen, som nu följer, är något af det osmakligaste man kan tänka sig, icke för sakens skull, men för *Kundrys* infama dialektik. Hon börjar med att tala om *Herzeleid* och under förevändning att bringa sonen den döende modrens sista kyss bjuder hon honom kärlekens första — som dock på *Parsifal* har en aldeles oväntad verkan. Han springer upp som stungen af en orm och, likasom apostlarne på pingstdagen talade med tungomål, om hvilka de förut icke haft en aning, börjar han slå omkring sig med fraser, som äro alldeles otänkbara inom hans lilla idékrets. Amfortas sår bränner nu i *hans* bröst, han finner sig vara en skuldbelastad varelse o. s. v. *Kundry* tillgriper då en annan taktik. Hon biktat sina svåra brott, visar den djupaste ånger och suckar efter förlösning — allt under det hon fortfarande söker snärja *Parsifal* i sina nät. Då hon ser att intet hjälper, råkar hon i raseri, förbannar *Parsifal* att liksom hon själf irra omkring utan frid och kallar slutligen Klingsor till sitt bistånd. Denne visar sig och slungar det heliga spjutet mot *Parsifal*, men se! det förblir sväfvande i luften öfver hans hufvud, han griper det, gör dermed korstecknet och trollslottet faller i grus.

Som man ser, föres *Parsifal* icke af någon dramatisk nödvändighet till Klingsors slott, utan endast af slumpen och ett under spelar spjutet i hans hand. Nu skulle man tro, att allt vore godt

och väl sedan Parsifal kommit i besittning af det rätta läkemedlet, men nej! det visar sig att, om också Kundrys förförelsekonst är maktlös, så har hennes förbannelse en så mycket kraftigare verkan — det blir nu Parsifals tur att fridlös kringirra på jorden.

När tredje akten börjar står det illa till på gralsborgen. Amfortas har enständigt vägrat att vidare afslöja Gral; beröfvade dess åsyn hafva riddarne åldrats, hans gamle far affidit och han själv hoppas att på detta sätt göra ett slut på sina kval. — Gurnemanz, nu en gammal gubbe, träder ur sin eremitkoja, finner Kundry försänkt i en dvalik sömn under en törnbuske och väcker henne. Hon är till sitt yttre densamma som i första akten, men hennes väsen är alldeles förändradt. Strax derefter inkommer Parsifal i svart rustning med nedfäldt visir och med det heliga spjutet. Gurnemanz förebrår honom att han på långfredagen går beväpnad, han aflägger då rustningen, hvarvid Gurnemanz och Kundry igenkänna såväl honom som spjutet. Nu följer en serie bibliska taflor af tvifvelaktig smak. Sedan Kundry tagit Parsifals fötter och torkat dem med sitt upplösta hår, gnider hon dem med kostelig salvo; Gurnemanz smörjer hans hufvud, liksom Samuel David, hvarpå Parsifal tar vatten i sin hand och döper Kundry. Hon gråter, hon *kan* gråta, hon har alltså hopp om förlossning. Alla tre tåga af till gralsborgen, der Titurels likbegängelse firas, vid hvilket tillfälle Amfortas lofvat att ännu en gång, den sista, afslöja Gral. Uppmanad af riddarne att fullgöra sitt löfte gripes han af förtviflan, sliter sina kläder, blottar sitt bröst och anropar dem att med svärdet ända hans lidande. I detta ögonblick inträder Parsifal och vidrör med det heliga spjutet hans sår, som genast helas. Gral blottas; vid dess åsyn nedfaller Kundry död; en vit dufva sväfvar öfver Parsifals hufvud och han hyllas till gralskonung.

Man bör och får naturligtvis icke mäta denna dramatiska dikt med samma mått som en vanlig operatext. Wagner själf kallar sitt verk »Bühnenweihfestspiel»; men ehuru denna titel, i all sin högtidliga anspråksfullhet eller anspråksfulla högtidlighet, klingar fullkomligt världslig, framgår dock ur verket själf, att det vill vara något mera, att här icke blott är fråga om musikalisk-dramatisk konstnjudning utan fastmer om religiös uppbyggelse. Det stora spörs-målet blir då, huruvida icke det mystisk-hysteriska koketteri, som här i tid och otid drifves med religiösa stämningar och ceremonier, skall blifva för den sunda människan äckligt, för den andligen maskstungne rent af förderligt. Hur ofta har icke det vackra bibelspråket: »den som mycket älskat, honom skall ock mycket förlåtet varda,» blifvit misstydt och missbrukadt, och tvifvelaktigt är om en sådan figur som Kundry kan hafva

ett hälsosamt inflytande på en åskådarrinnas sedlighetsbegrepp, förutsatt att hon har något inflytande alls. Det är nemligen en lycka i olyckan, att verket liksom mästarens intentioner för de flesta torde förblifva en gåta. — Rubinstein har i dessa dagar framkastat den idén att man, i stället för den nu brukliga indelningen: opera och oratorium, skulle bestämma sig för en *världslig* och en *andlig opera*, med bibehållande af den religiösa *kantaten*; man har i Weimar med framgång redan vågat försöket att införa Liszts oratorium »den heliga Elisabeth» på scenen och idén synes mig väl vara värd ett moget öfvervägande. Wagner skall naturligtvis aldrig beqväma sig att inränga sina verk i en af någon annan uppställd kategori; för honom är det icke nog att i scenisk form framställa bibelns eller legendens imposanta personligheter och tilldragelser — hvad han vill är en specifikt wagnersk bayreuth-religiositet. Wagnerteatern är det nya förbundets ark och liksom Moses' anlete sken sedan han talat vid Herran, likaså återvända de rättrogna wagnerkristna från Bayreuth med hjässan omstrålad af en inbillad gloria, som skiljer dem från andra mindre lyckligt lottade dödlige. Allt detta har visserligen intet med verket att skaffa; men man kan icke tilltappa ögon och öron, och sålunda hindras den opartiske i betydlig mån att finna hvad som i verket är ensamt att söka, nämligen ädel musik och dramatisk verkan.

Bortser man från den alldeles fristående humoristiskt-realistiska operan »Meistersinger», så är det lätt att följa hurusom Wagner i valet af sina ämnen alltmer förlorar fotfäste på jorden och förstiger sig i molnen. Redan i *Tannhäuser* och *Lohengrin* börjar den reala bakgrunden att försvinna till dess i *Tristan* endast sagan återstår och vi i *Nibelungen* befinna oss på mytisk, i *Parsifal* på mystisk botten. Wagner lär nu vara sysselsatt med en opera, hvars hufvudperson är Buddha. Hvad skall man icke kunna vänta sig, när han lemnar sin fantasi lösa tyglar i vedamytternas narkotiska lustgård, der hvarje begrepp, hvarje kontur flyter ut i det vidunderliga! (Forts.)

Förvänd musikalisk uppfostran.

(Slut.)

Huru får man ej höra musikaliska lek-män ofta nog döma om konstnärer med verklig kallelse! Så får man ur diletteranternas mun ofta höra oerhörda saker, som gå och galla som redbart mynt, emedan i diletterantkretsarne sages-männen anses för musikaliska storheter. Men hvad slags storheter äro dessa? Litet pianospel jemte en rörlig tunga till att prata om musik är allt hvad de ega i behållning af denna konst. Dessa så kallade musikaliska människor är det nu som stå i vägen för sin samtids

största mästares framgångar och mot-arbeta dem genom att på ett simpelt och ovärdigt sätt handskas med musiken. Det är sådana människor, som ständigt föra Bach, Mozart och Beethoven på tungan, men som skulle ha skymfat och stenat dem, om de lefvat samtidigt med dessa stora mästare. Korteligen: de flesta diletteranter hafva ej nödig respekt för konstnärens skapelser; de röra sig med saker som äro skrifna med stora konstnärers hjerteblood alldeles såsom oförståndiga barn med saker, hvilkas värde de ej känna, emedan det för dem ej existerar.

Diletteranten, som merendels blott kan behandla ett enda instrument, om hvilket han i bästa fall har en medelmåttig kunskap beträffande de mekaniska uttrycksmedlen, och som således fått en ensidigt musikalisk uppfostran, har ingen aning om den oändliga rikedom inom den musikaliska idé- och formverlden eller öfver hufvud om beståndsdelarne i den stora musikaliska organismen. Är det för vår allmänt vetenskapliga uppfostran nödvändigt att eftersträfvat en förenkling af vetande och kunskaper och att vidtaga en behöflig städning i den stora skräpkammare, der rastlös forskning och flit hopat allt vetande, så är det ock för den musikaliska uppfostran nödigt att slå in på en helt annan väg, att utfinna en helt annan metod än den, som hufvudsakligen hvilat på musikalisk teknik och mekanik. Vår nu brukliga metod går ut på att lära individen själf utföra musik; detta må man dock öfverlåta åt dertill kallade konstnärer — *hörandet*, njutandet af musik deremot åt musikvännerna, diletteranterna! Musikvännen och diletteranten må oftare åhöra konstnärernas produktion. Sålunda skall snart nog i hvarje afseende — såväl å den materiella som den moraliska sidan — jemnvigten och det rätta förhållandet mellan konstnär och diletterant blifva återställt. Då skall man väl kunna bli af med denna legion af ömkliga komponister, som t. ex. i pianolitteraturen tråda oss till mötes, hvilka för snöd vinning skriva saker, som äro beräknade på publikens okun-nighet beträffande musikalisk framställning.

Hvilken musikundervisning är nu den rätta för uppnående af det mål som föresväfvar oss?

Hvad och hur skall läras? — Dessa frågor kunna väl ej i korthet besvaras fullkomligt, men såsom ledande grundtanke dervid uppställa vi följande:

Hufvudfaktorn i folkets musikaliska uppfostran skall icke det musikaliskt-tekniska utöfvandet bilda, utan en metod, genom hvilken åt den som uppfostras meddelas förmåga att fatta, höra och njuta riktig och egentlig musik.

I musiken har sedan några århundraden tillbaka bildat sig en litteratur, som om den äfven ej kan mäta sig med det rena talspråkets litteratur och mäng-

den af konstskatter på de bildande konsternas områden, dock är stor nog att anstifta förvirring och skada, emedan den är full af såväl vishet och ädla förmåelser som ock af trivialiteter och osmakligheter. På den urskilning, medelst hvilken den utväljes, och den anda, i hvilken den studeras, beror också dess gagn. Derför är det nödigt att, innan man med ledning af historien i ord och handling framställer de olika musikstilar, som genom skolor, hela tidsåldrar eller stora individualiteter framkallats, medelst en allmän musisklära införa lärjungarne i musikerns verkstad för att ingifva dem nödig respekt för honom och hans arbete. En sådan musikalisk uppfostran synes mig bättre för det stora flertalet än den, som är baserad på teknisk-mekanisk färdighet på ett enda instrument.

Scherzo.

Liszt är icke allenast en lärd musiker utan också en genialisk man, som icke skyr ett »bon mot» emellanåt.

Man talade en afton om en pianist, som under pretext af välgörenhetskonserter flera gånger lät puffa för sig på alla sätt. »Har han talang eller ej?» frågade man Liszt. »Hvilken menniskoalskande man är han icke, den här pianisten!» svarade han leende. »Man kan med allt skäl säga om honom, att hans högra hand icke vet hvad den venstra gör!»

De musikaliska konstnärernas blygsamhet ger i intet afseende efter för andra artisters.

Här om aftonen, då en af de förra utfört i en salong ett outgifvet stycke, och då hela sällskapet öfverhopade honom med komplimanger och tacksägelser, svarade han helt anspråkslöst: »Lyckönska icke mig, utan tacka Gud, ty det är han som skänker snillet.»

Med anledning af Aug. Wilhelmjs återkomst har följande historia cirkulerat i tidningarna: På »Nonnenhof» vid Wiesbaden satt ett gladt sällskap konstnärer, hvilka samtalade om Wilhelmjs triumfer i nya världen. Man kom då på den idén att riktigt noga underrätta sig om konstnärens berömdhet och skref därför ett humoristiskt korrespondenskort till honom med adress: »August Wilhelmj, Amerika». Tillika bad man mästaren att till afsändaren retournera detsamma till bevis på att deras bref träffat honom. Den som affattat brevet var f. d. kapellmästaren i Wiesbaden Wilh. Jahn, nu direktör vid hofoperan i Wien. Efter några månader kom kortet till adressaterna med ett skämtsamt bref från Wilhelmj: söder ut i Amerika hade det efter flera irrfarter kommit honom riktigt till handa.

— Stora konstnärer blifva ej sällan utsatta för närgångna försök af personer, som vilja tränga sig på dem. Under det Liszt uppehöll sig i Freiburg för ej länge sedan, sökte en gammal herre flere gånger att få träffa honom, men hindrades af hans omgifning att besöka honom med besök. Han skref då till Liszt ett bref, i hvilket han bad att få veta, om Liszt-biografien af L. Ramann var »klassisk». Liszt svarade den besynnerlige svärmaren med följande ord: »Högtärade herr Commendatore, ni frågar mig om Liszt-biografien af L. Ramann var »klassisk»? För att räknas till klassikerna måste man först vara död och vidare verldsligt odödlig. Ingendera saken passar för närvarande in på mig. Freiburg d. 6 Juli 1882.

Högaktningfullt
Fr. Liszt.

Ett förslag beträffande vårt musikaliska A. H. C.

(Ur »Signale».)

Lag och rätt likt evig sjukdom
Gå i arf från släkt till släkt.

I vårt tyska musikaliska A. H. C. har en oriktighet insmugit sig, som endast har bestånd hos oss,* men som man svårligen kan betrakta såsom en berättigad egendomlighet. Huru den historiskt insmuglats kan man i hvarje musiklexikon mer eller mindre noga få reda på — för ändamålet med dessa rader är det likgiltigt. Under det de romanska folken benämna den diatoniska skalans toner med de bekanta solmisationsstafvelserna *ut, re, mi*, o. s. v., hafva germanerna stannat vid de sju första bokstäfverna i A. H. C. De romaniska beteckningarna hafva i alla fall det företrädet, att de *endast* tillkomma tonerna, under det våra, tagna från språkets A. H. C., kunna föranleda en oriktig idéförbindelse, då tonerna och bokstäfverna hafva absolut ingenting med hvarandra att skaffa. Emellertid kan och bör på det hela taget en förändring härutinnan så mycket mindre ega rum, som vi i fråga om alterationen (benämningen på de höjda och sänkta tonerna) i de tillagda stafvelserna *ess, iss, ess-ess* och *iss-iss* hafva ett långt bestämdare och kortare uttrycksätt än alla andra folk. Den absurditet, hvilken som bekant hos oss insmugit sig, ligger deri, att vi kalla den på A följande tonen icke *B* utan *H*, — vidare att vi beteckna det sänkta *H* icke med *hess* utan med *B*, under det vi kalla det dubbelt sänkta för *hess-ess*. Den från språket tagna bokstafsordningen är alltså rubbad och ej mindre konsekvensen i alterationen, hvarjemte *B* såsom namn på sänkningstecknet (i motsats mot kors såsom höjningstecken) användes på tvåfaldigt sätt.

För oss musiker, som ett mindre eller större antal år vant oss vid att vandra i harmoniens irrgångar, kan saken synas likgiltig — men den är det med visshet icke i fråga om inlärandet af musisklärans första element, hvilket tillhör den tidigaste ungdomsåldern. Men ju yngre människan är, dess mera logisk är hon — små barn börja alltid med att konjugera *alla* verb regelbundet. Om nu också mycket inrotade ovanor äro svåra att upphäfva, så föreligger dock här ej något viktigare skäl, som kan ställa sig i vägen för afskaffandet af denna förvillande ovana. Många andra saker hafva redan förut ändrats beträffande den musikaliska teorien och dennas användning.

Mitt förslag går framför allt ut på att, efter föredömet af våra kusiner engelsmännen och holländarne, kalla den efter A följande tonen för *B*. Altererad skulle, såsom vid de andra tonnamnen, stafvelserna *ess* och *iss* äfven här läggas

* Äfven i Skandinavien och Ryssland.
Red. af Sv. Musikt.

till, så att vi finge *biss* och *bess* i stället för vårt nu varande *hiss* och *b*. Skall nu *b* såsom namn på sänkningstecknet alldeles försvinna? Det skulle ej skada. Namnen och formerna på våra försättningstecken höra just ej till de förståndigaste sakerna — # betyder ett *enkelt* kors och det enkla X ett dubbelt — återställningstecknet ♯ kallas kvadrat: i öfverensstämmelse härmed kunde man med samma rätt i vår tid, liksom historiskt, kalla ♭ för rotunda. Då nu hvarje insigtsfull läsare vid alterationen ännu så länge skall finna sig bäst betjenad med uttrycken höjnings-, sänkings- och återställningstecken, är den tvåfaldiga betydelsen af *b* såsom ton och tecken ej så riktig, om den ock länge ägt bestånd. Vore vi blott af med detta olidliga *H* skulle vi nog komma till rätta med det öfriga.

Om rätt många eftertryck af dessa rader anhåller
D:r Ferd. Hiller.

På samma gång vi med nöje uppfylla den fräjdade förf:s anhållan, anse vi oss böra påpeka att förslaget icke är lika nytt, som det är förträffligt och efterföljansvärdt. Det förekommer nämligen i första volymen af Grove's utmärkte engelska musiklexikon (London 1878) under artikeln »Accidentals», skriven af Franklin Taylor, Esq.

Red. af Sv. Musikt.

Följetong.

En musikers historia

af Rudolf Schmidt.

Autoriserad öfversättning från danskan.

I.

»Det står i en tysk folkvisa! Sammanhanget har jag glömt och bryr mig inte ett dugg om det. 'Der Himmel hängt voller Geigen' — den strofen är den enda som rör oss. Det förekommer en ibland som om hela den blå luften vore full med strängaspel, och det klingar för örat, som om de rördes af osynliga händer. Just så går det till på de riktiga festdagarna, då man har sina bästa ögonblick. Då squalpar det i själen, min gubbe lilla! Den som aldrig känt det der squalpet, han är icke anlagd för musik, om han än lärde alla greppen bättre än ni nu kan dem. När jag sade: de bästa ögonblicken, så får man dock göra en åtskilnad. Det är en och annan som någon gång, då han har ångan riktigt uppe, kan få en förmåelse, som om en af fiolerna deruppe hastigt sköts under hakan på honom och osynliga händer fattade tag i hans och förde dem så att han själf kom att hjälpa till med den musik, som ljud ner till honom. Detta är sådana lyckliga människors bästa ögonblick. De få uppfyllelsen, vi aningen. Er har naturen bestämt till första klassen, mig till andra. — Det är skilnaden mellan oss två!»

Den som talade sålunda var en äldre herre med burrligt, grått hår, hvars vilda lockar han oupphörligen lät handen fara igenom och göra ännu stripigare. Han vände sig till en ung man om två och tjugu år med en spenslig lutande figur, ett blekt ansigte och ovanligt fin och skär hy samt ett par märkvärdigt klara ögon.

Den unge mannen lyfte opp hufvudet och såg på honom med ett sorgmodigt leende.

»Och likväl gick det i går så att det var rent af ömkeligt», sade han.

»Mycket riktigt! Men hvarför?» inföll den gamle herrn helt ifrigt. »För det ni sitter inne med något som är ert eget. De andra vefvade af hvad de hade lärt. Hade den fördömda nödvändigheten icke varit med i spelet, så hade ni alls inte fått lof att uppträda. Jag vet bäst hvad som fattas er.»

»Ja de osynliga fingrarne sade ganska riktigt opp tjensten, och det till en grad, som förvånar mig själf.»

»De ha icke anmält sig till tjenst ännu, derpå hänger det», vidhöll den gamle herrn med en häftighet, som syntes tillhöra honom. »Men jag vet att de skola göra det, och jag förstår mig på sådana saker, hin regera mig!»

Den unge mannen teg ett ögonblick.

»Om ni inte blef mycket ond, skulle jag gerna vilja säga er en sak.»

»Sjung ut! — Säg, hvad är det då?»

Dessa ord framfördes i en ton, som för öfrigt ej var öfvermåttan betryggande.

»Det, att jag skulle vara ett geni, är något som er vänliga ifver har fått er att tro, och nu, då ni en gång har den meningen, vill ni icke gå ifrån den. — Ja, nu blir ni ond likväl.»

»Säg mig en gång», sade den gamle herrn med ett argt ögonkast, »är det er fasta öfvertygelse att ni är en klåpare?»

»Just icke det. Men hvar jag skall finna min väg i lifvet, det har jag ej klart för mig. Student blef jag med lägsta betyg-graden och har ej slagit mig på något brödstudium. Efter ett par års förberedelse uppträdde jag på konserten i går afton och spelade dåligt. —»

»Uselt!»

»Alltså nådde jag icke ens lägsta betyget här, utan blef kuggad så det stod härliga till.»

»Ställer ni de der två sakerna tillsammans?»

»Inte alldeles. Att jag ej är fallen för studier har aldrig förorsakat mig någon sorg. Att jag led nederlag i går afton kommer deremot att kasta en ständig skugga öfver min själ. Det är skilnaden. Men att just i mitt nederlag se en bekräftelse på, att jag är ett musikaliskt geni, det kan jag med bästa vilja icke tjena er med.»

»Jaså, ni kan inte!» utför den gamle herrn och hans båda runda ögon sprutade eld. »Hvad begriper ni då af den saken? Rent jämmerligt illa spelade ni, sämre till och med än de dumbommarne

recensenterna ha sagt, ty de gökarne se bara på hvad som gör lycka. Men ser ni, min gubbe lilla, när man stupar på det sättet, så reser man sig igen som en kämpe.»

»Er tro är stark. — Jag kan ej tillägna mig den, ehuru jag är närmast till det. Jag har tänkt åtskilligt på saken i natt. Egentligen var det endast en tillfällighet, som förde mig in på det här violinspelet. Efter min kläna examen fick jag ett bref från min onkel, hvars ögonskenliga mening var, att jag skulle känna mig till mods som en våt hund. Detta verkade att trotsigheten uppreste sig inom mig — jag kände behof att blifva verksam igen. I detsamma föll ögat på min fars gamla violin. — Ni har ofta prisat dess ypperliga byggnad och träets utomordentliga beskaffenhet. Min far hade kommit öfver den på en af sina resor och spelade dagligen på den; han hade själf lärt mig de första grunderna. Jag kände mig helt vek till sinnes; minnet af min ensamma olyckliga barndom trängde sig på mig. För första gången efter många års förlopp tog jag ned violinen och gaf mig till att spela. Detta tröstade och lättade mig. Så föll jag på den tanken att utbilda mig till större färdighet och gick af den orsaken till organisten Grossman, hvilken jag hört omtalas såsom —»

»En stut!» ropade den gamle herrn och burrade upp håret med bistert välbehag.

»Om *det* skulle vara er äregirighet, så bedrar ni er. Det fins ingen som ej hos er skönjer det stora hjertat bakom hetsighetens och brushufvudets mask. Nå, jag vände mig alltså till er, min käre, högsinnade, häftige välgörare, och bad er om vägledning, utan att egentligen förbinda någon särskild afsigt dermed. Efter två månaders förlopp nekade ni att mottaga de tre kronor i timmen, dem jag, sanningen att säga, hade svårt att betala; jag blef er gunstling och er välmenande ifver förespeglade mig en framtid, som jag begynte själf att tro på. Nu ligger jag der. Ni förnekar ej detta faktum, men ni gifver det en uttydning som svarar mot er natur.»

»Min natur lemnar jag er utan prut — ni kan med den göra hvad ni vill!» ropade den gamle organisten. »Men hvad ni kallar min uttydning, förmåga att se och förstå, det låter ni bli att fingra på! — det har kostat mera att vinna den, än en gök som ni kan ha föreställning om.»

Det grå håret reste sig, utan yttre hjälp, i stripiga hvirflar och han gjorde hastigt ett par slag opp och ned på golfvet. Derpå stannade han tvärt framför den unge mannen och sade med en underlig vekhet: »Det är bäst jag säger er rent ut hvad skäl jag hade att låta er uppträda på den här konserten; att skaffa er stipendiet var icke hufvudskälet. — Att ni ingalunda alltid lyckades lika bra, visste jag godt. Hvad ni har

presterat inom dessa fyra väggar, kan ni icke när som helst göra om, åtminstone icke nu. Men ni har blifvit så till vida fullfärdig, att ni hädanefter kan vara er egen läromästare; — det som tarfvades er var frigörelsen från ett visst tryck, som hvilade öfver er på grund af era kläna omständigheter och trakasserier med er onkel. Nu menade jag, att när ni stod i konsertsalen, så skulle den inre spänningen plötsligen lättas på ventilen, och ni varda segerherre i ett slag. Jag tog fel, men på ett eget sätt; för det skedde tvärt emot hvad jag hade väntat. Så tryckt har ni aldrig varit: ni spelade som ni hade stått på glöd-gadt jern. Det är för galet; — när en man icke gör lycka, anser den högtärade samtiden det som en förbrytelse. Men ser ni: just detta att det blef tvärt emot, det är en varsel, som jag bygger på, och om jag än tog fel, i ett bedrog jag mig inte: denna panna har sånggudinnan kysst och i detta hjerta flyter en ström af toner från den eviga skönhets källa!»

Det låg en viss högtidlighet öfver det groteska kopparröda ansigtet, och han sträckte rörd ut sin arm mot den unge mannen. Denne hade fått tårar i ögonen; han fattade organistens hand, och det såg ett ögonblick ut som om han ville kyssa den.

Gamle Grossman ryckte handen tillbaka och företog en ny vandring upp och ned på golfvet. Plötsligen stannade han och fäste en genomborrande blick på den andre.

»Säg mig», sade han, »har trycket på humöret icke blifvit förökadt, har det icke kommit något extra till?»

Den skära hyn i den unge mannens ansigte liksom öfvergöts af en svag rodnad.

»Ni har rätt», svarade han långsamt. »Det har kommit något till.»

Organistens ansigte uppkalnade hastigt.

»Då har jag det!» utropade han.

Den unge mannen blef ännu mera förlägen än han var förut. Organisten märkte det, stälde sig framför honom med händerna i fickorna och de korta benen utspärrade från hvarandra.

»Vet ni», begynte han med en underlig dofhets i rösten, »hvad Bröndsted sade till en af våra poeter, då han läst hans första dikter. — Jag kan se på er att ni icke vet det. Han sade: nu må ni se till att ni får en olycklig kärlek på halsen.»

»Om jag skall uppfatta det såsom ett åliggande, gör det mig ondt att jag icke heller i det hänseendet kan vara er till pass: jag kan ej tjena er med någon olycklig kärlek.»

»En lycklig kan också göra det. — Ni har alltså bestämt er för att mottaga er onkels inbjudning?»

»Ja.»

»Men er första plan var ju att taga vägen till Thüringen och göra en fotresa. Är det mynt som fattas er, så

känner jag en som gerna ger er förskott på kommande konserter: de pengarna äro säkra nog.»

»Tack för det som för allting annat! Nej! det har kommit öfver mig en längtan efter min barndomstrakt. Nu, då det har gått så här galet, är väl onkel inte så treflig, men jag far hemåt i alla fall.»

»Jaså!»

Det inträdde nu en lång paus.

»Är det icke», tog den unge mannen omsider till ordet, »ett dumt skrock, att kärleken kan göra en man till konstnär?»

»Kanhända! — Men att det skall blåsas på glöden i er, det är inte något skrock. Jag själf är ett exempel i motsatt riktning. Hör nu, om ni vill vara ärlig, så bekänn, att ni i hemlighet gått och hyst den tron, att det är någon träff af ödet, någon tragisk tilldragelse, som har gjort mig till den löjlige knarr, jag är. — Ni har tagit mig för en af dessa krukor, som utantill äro formade som en satyr, men inuti äro fyllda med kosteliga salfvor. Stort misstag, min gubbe lilla! Inte ett spår af salfvor eller någonting af den sorten! Om jag skall anförtro er den verkliga sanningen, så är det just uteblifvandet af allt sådant, som vållat min olycka. Ni vet inte hvad total brist på olycklig kärlek kan göra en människa till. — Derför unnade jag er bättre än så!»

Den unge mannen såg med en lång blick på honom och sade:

»Antingen det nu blifver en virtuos af mig eller ej, vill jag anse det som en lycka att ha träffat er på min väg, hr Grossman. Ni är en man med ett stort hjerta.»

»Ett infamt, eländigt hjerta!» ropade organisten, röd i ansigtet af vrede. »Nej en man med stort hjerta, det är han der.»

Han pekade på en blyertsteckning, som hängde i glas och ram öfver hans skrifbord och som föreställde en medelålders man med ett skarpt markeradt, fint ansigte, klädd i rock och bröstkrås. Porträttet hängde mellan en vid väggen fastsatt violinstråke och en gren med läderaktiga slättryckade knoppar utan egentlig bladbeklädnad; denna var också infattad i glas och ram.

»Walz och jag äro jemnåriga», fortfor den gamle herrn. »Det är honom jag har att tacka för att jag icke blef en slyngel.»

»Ni öfverträffar er själf i dag, organist Grossman.»

»Jag är i dag uppriktigare än annars. — Ser ni, Walz och jag voro umgängesvänner i unga dar; vi hade bågge till mål att blifva stora män — han blef det! Med mig gick det inte riktigt på samma vis. Hvad jag komponerade var skräp, och i det exekutiva felades det egendomliga, det som ni har. Jag nekar icke att då Walz's Op. 1 kom ut och straxt vann det allmänna bifall som detta vidunderliga stycke musik allt sedan har behållit, och då sedan Op. 2 visade sig ett par månader der-

efter och af alla kännare blef ansedd djupare och dugtigare, fastän det inte gjorde lika så stor lycka — ja så begynte det jäsa inom mig. Enstaka nedläggande anmärkningar som gjordes insöp jag med välbehag; den tanken begynte rumstera i hufvudet på mig att utarbета alltsamman till en tidningsartikel, som skulle upplysa publiken och rycka slöjan från ögonen på Walz, göra honom en tjänst — naturligtvis! Så mötte jag Walz alldeles utanför hans port. — Hör, min gosse, sade han, låt oss två en gång prata med hvarandra. Han grep mig i rocken och drog mig in igenom porten. Det der greppet blott och bart gjorde mig så liten och mjuk, att jag ovilkorligen följde med, fastän jag godt kunde se, att han visste hur det var fatt med mig. — Sätt dig nu ned, sade han, då vi voro inne i hans rum, och stälde sig midt framför mig, såsom jag nu för er. — Hör nu, Mathias, sade han — jag heter Mathias! — inombords har du lika mycket som jag, och af kärlek till det har du så mycket en människa kan hafva. Men att gifva det luft, så att det blifver något nytt och stort, det kan du icke. Du är som ett slags träd, det jag har sett i botaniska trädgården, som ej riktigt kan skjuta löf och blomstra utan bara visa antydningar dertill. — Du är hämmad. Skall det nu alstra bitterhet mellan gamla vänner? — Han bredde ut armarne, och jag, som aldrig har kysst någon qvinna, jag föll om halsen och kysste honom. Från Walz gick jag ned i botaniska trädgården och fick taga mig en qvist af det träd, som lät det stanna vid bara antydningar, liksom jag själf. Nu har den i femton år hängt der vid sidan af Walz's porträtt. Jag har vant mig vid att anse den som mitt porträtt, ser på den som en spegelbild och säger till mig själf: du är hämmad, min vän! Men derför gör jag hvad jag kan för att hjälpa dem på trafven, som icke äro hämmade.»

Den gamle herrn tog ned violinstråken vid sidan af porträttet.

»Se på den lappen, som hänger bredvid!» sade han. »Det är ett intyg om att Paganini vid ett tillfälle begagnat stråken. Jag betalade i Leipzig tretiosju thaler för den, hvarföre jag har allt skäl att hålla mig fast i tron härpå. Aldrig har jag i mitt lif träffat någon med större anlag än ni har. Med Paganinis stråke slår jag er till riddare, Anton Haller, oaktadt ert nederlag.»

Anton Haller lyfte handen afvärande uppåt.

»Efter min första seger», sade han, mot sin vilja upplifvad, »skall jag själf infinna mig och anmoda er om riddarslaget. Af ingen annan hand vill jag hellre mottaga det — ej en gång af Walz's.»

»Tyst! Walz är någonting annat i sitt slag. Hade det gått bra för er i går afton, skulle jag ha föreställt er för honom. Nu får ni vänta. När jag

pressade er att uppträda på konserten, hade jag också det egenkära skälet att jag ville hafva en trumf att bjuda honom vid vårt årsmöte i qväll. Ni vet ju att Walz gör en lysande tillställning för mig en afton under året?»

»Ni har berättat mig det.»

»Hvad jag icke berättat är, att den firas till minne af den dagen, då han hänförde mig till min art och inrangeade mig bland de hämmade. Den aftonen gifver Walz en galasouper för mig ensam. Vi spisa i hans arbetsrum. Ljus-kronor och lampetter äro tända. I hörnen på rummet är en praktfull uppställning af exotiska växter, som hyras hos en trädgårdsmästare. Maten är efter föreskrift lagad hos Vincent, och Chamberlin, Johannisberger och Tokajer prunka på bordet. — Mycket deraf blir för resten odrucket. Men anrättningen tages ej bort, änskönt hans gamla städerska gör attentat emot den hvart eviga år. När vi ätit spelar Walz en fantasi på pianot. Så tager han en vid pokal af venetianskt glas och håller en flaska champagne deri: först dricker jag och så dricker han. Så gifva vi två gamla ungarlar hvarann ett handslag och besegla vår ungdoms oförgängliga vänskap. Derpå berättar han om svunna tider. — Så kan ingen annan människa berätta. En sådan förening af skönhetskänsla och humor har aldrig stått någon dödlig till buds. Det är en dans af muser och elfjungfrur med nissar och tomtgubbar mellan sig. Och midt under talandet äta vi kanderad frukt och smutta på tokajern. Efter ett par timmars förlopp tager han fram sin altviol och har mig till att spela. Har jag någonsin presterat något, hvari de himmelska strängarna låtit höra sig, så är det hos honom. Till slut sätter han sig vid pianot och spelar sin första komposition, den som kallade slyngeln till lif hos mig och så när hade gjort mig till musikrecensent; men så afbryter han med ens ibland och blåser ett stycke på friserkam, som han trakterar med virtuositet. När så dagen gryr öfver vallen vandrar jag hem, lycklig och stolt. — Ni har kanske lagt märke till, att jag öfverbegagnar den svarta rocken och ofta nog går med vild stubbåker i ansigtet? Den aftonen är jag alltid fin och välrakad.»

»Så vill jag gå nu då, så att ni kan göra toalett; ty stubbåker fins der, det tjenar ej till att förneka det.»

»Ni har rätt! klockan är bortåt sju. Ni vill altså absolut till er onkel?»

»Jag reser tidigt i morgon.»

»Så lef väl då!» — Den gamle herrn gaf Anton ett väldigt handslag. Då dörren slöt sig efter honom, pressade organisten ihop de tjocka läpparne med komisk betänksamhet. — »Det är fasligt hvad han blifvit angelägen om att besöka sin onkel», sade han omsider. Derpå rusade han fram och ryckte upp dörren.

»Hör nu, tag med violinen! Ni får, död och pina, inte underlåta att öfva er under ferierna!» (Forts.)

Från in- och utlandet.

Studentsångkören från Lund är nu upplöst, sedan sista konserten gifvits i Eslöv. Konserten var, trots det svåra vädret, besökt af 240 åhörare. Enligt L. V. har det ekonomiska resultatet af färdan varit godt. Bruttoinkomsten har uppgått till 8,093 kronor, och nettobehållningen utgör 3,900 kr.

Den norrländska sångkören är äfven upplöst. Nettoinkomsten af resan utgör i det allra närmaste 5,000 kronor, deri inräknade omkring 1,200 kronor, hvilka dels såsom öfverbetalningar vid biljettköp, dels såsom direkta kontanta gåvor öfverlemnats till nationens byggnadskassa.

Hr Lundqvist jämte damtrion Lindberg — Åberg — Lagervall konserterar f. n. i Norge.

Direktör F. Lundin konserterar i Leipzig med harmonimusik från Vestgöta regemente.

»Concordia» heter ett gammalt musiksällskap i Gefle, hvars verksamhet för många år sedan upphörde, men som till vintern kommer att upplifvas. Sällskapet återtager nu sin verksamhet icke utan en ganska aktningvärd grund att bygga på, enär det från forna tider äger ett kapital af 7,700 kronor.

Louise Pyk lär blifvit engagerad att i december uppträda i åtskilliga operor på kongliga teatern i Kjöbenhavn.

Jos. Czapeks katolska mässa har med stort bifall uppförts påskdagen och Kristi himmelfärdsdag i St. Eugéniekyrkan i Paris under anförande af kapellmästaren Pugno. Partituret är införlifvadt med kyrkans arkiv. Kyrkomusikföreningen i Pressburg har från tonsättaren begärt ett partitur för att uppföra mässan i domen.

Lysehil d. 6 Aug.

Mitt löfte att till Svensk Musiktidning inberätta om musiklivet här vid Lysekils fashionabla badanstalt vill jag nu söka infria, men under de veckor jag tillbringat här ha inga märkliga tilldragelser inom vår musikverld inträffat, hvadan mitt meddelande måste blifva ganska knapphändig. Vid min hitkomst fans en dubbelqvartett af mansröster, som under musikhandl. John Jacobssons anförande gjorde sin sak rätt bra och emellanåt till lands och sjös trakterade societeten med sina prestationer. Sedan några af de mera röstbegåfvade sångarna nu rest, tyckes denna sång vara förstummad. Äfven en blandad kör med rätt goda röster har inföfvats och låter höra sig ibland, senast vid en konsert i går afton gifven af pianisterna G. Brink från Stockholm och Fröken Robertine Bersén, elev af konservatoriet — den enda konserten sedan medlet af Juli med undantag af Lundastudenternas d. 20 Juli, hvilken naturligtvis lockade fullt hus. Att något uppehålla oss vid denna, får jag bekänna, att, ehuru väl den friska studentsången alltid roar, den lilla kören från Lund icke hvarken till röster eller föredragets precision och »schwung» fullt kunde mäta sig med hvad man är van att få höra af Upsaliensarne. Måhända ock att festandet i Göteborg och Marstrand (dagen förut) menligt inverkat på röster och krafter.

Konserten i går var någorlunda talrikt besökt och gjorde ett godt intryck, hvilket också de talrika applåderna visade. Hr Brink visade en ganska långt uppträffad färdighet i en »Paraphrase» af Liszt, och fröken Bersén intog åhörarna med sitt mjuka behagliga spel i en Etude af Neupert och ett prelud af Chopin, hvilka vitnade om säker teknik och poetisk uppfattning. Tillsammans spelade konsertgifvarne förtjenstfullt pianokonsert af Grieg och Danse Macabre af Saint Saëns för två piano, af hvilka den senare gjorde mycken effekt äfven för piano, helst som den tilltagande skymningen (det var konsertens slutnummer) försatte åhörarna i en lämplig mystisk stämning.

Af den blandade kören gafs Normans »Der borta» och Schumanns karakteristiska »Zigeuner leben», hvilken måste gifvas da capo, och som med särdeles vackra röster i solopartierna också tog sig rätt bra ut. Hr Jacobsson anförde denna kör. Utom de här nämnda sakerna fick man äfven höra ett violinnummer med ackompanjement, hvilket på ett vackert och vårdadt sätt utfördes af en amatör, som äfven skötte tenor-solot i kören. — Bättre skulle pianosakerna tagit sig ut om goda instrument funnits. En gammal Erard-flygel och ett pianino kommer man ej långt med. — Den vanliga hornmusiken saknas här ej heller och spelar flera gånger dagligen. — Mera kanske ännu en gång innan min afresa — om ämnen erbjuda sig. F. H.

Bayreuth. Om uppförandet af Wagners Parsifal lemna »Special-telegram» till Allgemeine deutsche Musik-Zeitung följande notiser, betecknande nog för den ursinniga Wagner-entusiasmen vid tillfället.

Kl. 3 e. m. Vid dagens föreställning äro närvarande: kon. Ludvig af Bayern, storhertigen och storhertiginnan af Mecklenburg, arfstorhertigen af Weimar med gemål, hertiginnan af Edinburg, en rysk storfurstinna. Vädret är ytterst gynnsamt: mulet, behagligt svalt. Alla konstnärer tala med hänförelse om »Parsifal».

Kl. 6,40 e. m. (efter första akten). Första uppförandet af »Parsifal» har mottagits med oerhörd entusiasm. Detta verk torde vara den högsta uppenbarelsen af Wagners konst; såväl till musik som poesi kräfer det ovilkorlig beundran. Orkestern är behandlad oförliknligt. Uppförandet var beundransvärdt under hofkapellmästaren Levi's utmärkta direction. Förvandlingsdekorationen och Gralstemplet i första akten äro af imponant verkan. Scaria's uppförande af Gurnemanz var öfver allt beröm. Alla känna sig djupt gripna.

Kl. 8,10 e. m. (efter andra akten). Den andra akten hade kolossal framgång. Hill (Klingsor), Materna (Kundry), Winkelmann (Parsifal) voro förträffliga, blomsterflickornas kör förtjusande. Dekorationerna till trollpalatset och blomsterträdgården äro förvånansvärda. *Wagner* afstyrde bifallsstormen genom en bön till publiken att icke genom applåder störa illusionen under utförandet. Ensemblen var fulländad.

Kl. 10,35 e. m. Tredje akten var af obeskripligt upplyftande verkan; fotvagningen gjorde ett öfverväldigande intryck. Scaria och Materna visade ett mästenskap af högsta rang, äfven Winkelmann gjorde sin sak väl. Till slut applåderade *Wagner* själf sina konstnärer. Publiken är hänförd. »Tristan», den upphöjda sången om den jordiska kärleken, har efterföljts af »Parsifal», den himmelska kärlekens »Höga Visa» — konung Ludvig bevestade icke föreställningen.

— En framstående wagnerian skriver upprigtigt till »Signale»: »Jag kommer väl icke till Bayreuth fastän jag har två biljetter. Jag blef för häftigt angripen förra gången och har obligat spelande nerver. Alltså till östersjökusten i lugn och ro.»

Paris. Jules Massenet, kompositören till »Herodiade», har för afsigt att nästa vinter besöka Tyskland, särskildt Berlin och Wien, samt dervid gifva symfonikonserter, å hvilka orkestersuiter och stycken ur hans operor skulle komma att utföras.

London. Charles Lenepveu's nya 4-aktsopera Velleda gafs för första gången d. 4 Juli på Royal-italian-opera. Hufvudrollerna innehades af Adelina Patti, fräul. Stahl, Mad. Valleria, sign. Nicolini och sign. Cotogni. Operan rönt emellertid medelmåttig framgång och säges sakna originalitet. Operans innehåll har en märkvärdig likhet med »Norma». Äfven »Velleda» behandlar en kärlekshistoria mellan en romersk general och en gallisk prinsessa, som eger en rival, och stycket slutar med de båda hufvudpersonernas död.

— Christina Nilsson, för närvarande gäst på slottet Claremont hos hertigens af Alba-

ny, säges ha afslutat kontrakt med m:r Abbey om en konsert-tournée i Förenta staterna och Canada, som skulle börja i Boston första dagarna i November.

— Fru Sofie Menter har slutat sin konsert-tournée i London och synes efter hvad tidningarna förmåla, ha varit säsongens stjärna äfven i år. Times betecknar fru Menter såsom den enda qvinliga pianist, som förmår att genom egna prestationer utan medverkan fylla St. James Hall och utöfva dragningskraft till andra konserter genom sin medverkan.

— Trots den stora materiella framgång den tyska operan under Franke-Pollini här hade, blef resultatet ett stort fiasko, hvartill Frankes oförsvarligt lättsinniga skötande af aflärarna varit orsaken. Företaget har nu ledt till konkurs på yrkande af fordringsegarne.

— Mellan direktör Ernst Gye vid Coventgarden-teatern och Christine Nilsson har en tvist uppkommit som torde komma att utageras inför domarbordet. Hr G. hade nämligen bekantgjort att m:me Nilsson under detta och nästa år kommer att uppträda på Coventgarden och på hösten nästa år åtfölja hans operasällskap till Amerika och att kontrakt härom afslutits d. 2 Maj. M:me Nilsson påstår deremot att intet bindande kontrakt afslutits, utan att hon endast skrivit till honom ett bref, innehållande de vilkor han upstälde, men att herr Gye ej ingick på hennes fordringar, då hon återtog sin offert. Herr Gye påstår, att fordringar efteråt blifvit af m:lle N. upställda, som han ej kunnat antaga, men att det ursprungliga kontraktet ej dermed upphäfvades. Saken har väckt stort uppseende inom teaterverlden i London, och man är högst nyfiken att se utgången derpå.

Kassel. Teknikern Johann Pafen, uppfinnaren af den vid kgl. teatern i Berlin antagna impregneringsmetoden, har vid teatern härstädes anställt prof med sin impregnering, som visade öfverraskande resultat. Målade och omålade dukar, slöjor, gaztyger etc. impregnerades och visade sig absolut tryggade för antändning. Till och med i gasläga förkolnade endast långsamt de finaste väfnader. Målningar med de ömtåligaste färger blefvo alldeles oförändrade. Receptet på impregneringsmedlet förvärfvades genast af teaterstyrelsen.

Berlin. Vid Krolls Etablissement har kgl. bayerska hofoperasångerskan Marie Basta börjat sitt gästspel under stort bifall, dess mera värdt, som publiken straxt förut tagit afsked af den omtyckta sängerskan fru Schröder-Hanfstängl. Fru Basta sjöng Gilda i »Rigoletto» och redan i andra akten bragte hon publiken i förtjusning genom en präktig drill på tvåstrukna h med afslutning på trestrukna e.

— »Diana från Solange» af hertig Ernst af Sachsen kommer med första upp såsom novitet på Krolls teater med fru Basta i titelrollen.

Brüssel. Vid den musikfest, hvilken, såsom vi nämndt, kommer att den 20 och 21 Augusti ega rum härstädes, kommer en kör af 400 personer och en orkester af 110 medverkande att uppträda, bland dessa de bästa krafterna från de berömda konservatorikonserterna.

Frankfurt a. M. Dirigentplatsen vid Hoch'ska konservatoriet, som blifvit ledig genom Raff's död, sökes af en mängd aspiranter, bland hvilka Gernsheim, Stockhausen, Wüllner, Bruch m. fl. Den förstnämde anses hafva de bästa utsigterna till platsens erhållande.

Liszt's kompositioner för orgel äro nu samlade i ett Liszt-album (pris 3 mark). Alla dessa saker hafva förut blifvit utgifna i N. A. Gottschalgs Orgelrepetitorium. De utgåfs af: Andante ur »Bergsymfoni», Inledning, fuga och magnificat ur »Dante-Symfonie», Consolation, Tu es Petrus, offertorium ur ungerska kröningssmisan, Orpheus, symfonisk dikt och inledning till oratoriet »Den hel. Elisabeth».

— Richard Wagner har sändt till Franz Liszt klaverutdraget till »Parsifal» med denna dedikation: »O Freund, mein Franz! Du Erster und Liebster! Nimm den Dank Deines R. Wagner!»

— Om Joachim Raffs efterlemnade arbeten har man sig nu bekant, att de symfonier kompositören lemnat efter sig emot förmodan äro fulländade. »Im Herbst» kommer snart ut på Siegel'ska förlaget i Leipzig; »Im Winter» är också färdig att tryckas, så att hela symfoniekeln »Die Jahreszeiten», innan kort finnes fullständig i tryck.

— Josef Reinbergers »Maitag» op. 64, lyrisches Intermezzo von 5 dreistimmigen Frauenchören mit Clavierbegleitung (Bremen, Aug. Fr. Cranz) anmäles i Allgem. deutsche Musik-Zeitung såsom ett praktiskt, högst rekommendabelt verk. De särskilda styckena kallas: »Früh Morgens», »Ballade», »Mittagsruhe», »Reimspiel» och »Heimfahrt». — »Såsom allt hvad Reinberger skrifver», heter det i anmälan, »förräder den fint bildade originele konstnären, så ock dessa fem förtjusande fruntimmerschörer, i hvilka den härliga värstämning, som en skön majdag kan framkalla, funnit ett lika behagligt melodiskt som gediget musikaliskt uttryck».

Rich. Wagner är sysselsatt med ett nytt musikedrama, kalladt »Segren». Texten är tagen ur brahmanska skrifter.

Till invigning af Parsifal-representationerna gafs dagen förut i festoperahuset en bankett af Richard Wagner för hans konstnärer och redan anlända vänner. Generalrepetitionerna de föregående dagarna hade utfallit på ett lysande sätt. Alla deltagare i festen — omkr. 800 till antalet — befunno sig i högtidsstämning. Under måltiden reste sig Wagner och höll till festdeltagarna följande tal: »För sex år sedan voro vi församlade här med stora, fast något dunkla, förhoppningar, hvilka dock lofvade att taga gestalt. Sedan dess har jag icke haft mycket att säga; jag inskränkte mig därför till att skapa. Mitt enda arbete allt sedan dess har varit »Parsifal». Jag har funnit det tungt, men jag har ock funnit tillgifna vänner, som efter förmåga understött mig. Men hvad som framför allt möjliggjort uppförandet af mitt verk är hängifvenheten hos mina konstnärer: sångare, musiker och sceniker. Städes har jag funnit varmt intresse blott hos konstnärerna. I många af mina skrifter har jag uttalat, hvarifrån vår konst härstammar. Hon härstammar från Thespis-kärnan, från Shakespeares teater. Er alltså, mina konstnärer, tackar jag hjertligen. Er gäller den första helsen på detta rum, er tillropar jag, att konsten endast genom konstnärerna kan höjas, och er gäller det första glaset. Konstnärerna — lefve de! Bankiren Feustel talade för Wagner i förvaltningsrådets namn, borgmästaren Muncker för »huset Wahnfrieds» gäst: Frans Liszt; Wagner

tog nu ordet för att, såsom han sade, ännu en gång framhålla Liszt's betydelse med afseende på hans egna skapelser, och utbringade under tårar ett »Frans Liszt lebe hoch!» för läraren — svärfadern.

INNEHÅLL: J. G. B. Foroni (med porträtt). Af A. L. — Parsifal. Af F. Arberg. — Förvänd musikalisk uppfostran, (slut). — Scherzo. — Ett förslag beträffande vårt musikaliska A. H. C. Af F. Hiller. — Följetong: En musikers historia. Af R. Schmidt — Från in- och utlandet.

MUSIKBILAGA: Slavisk Marsch af Gustaf Stolpe. — Ensamt af Aron Bergenson.

Observera!

Hos alla hrr Musik- och Bokhandlare:

Prins Carls Marsch

komponerad för piano och
H. K. H. Hertigen af Västergötland
i underdänighet tillägnad
af A. Ericson.

Pris 50 öre.

(Med porträtt af prins Carl).

Annonser.

Märklig nyhet!

På HUSS & BEER'S förlag har nu utkommit i musik- och bokhandeln:

SÅNGER

till Dikter af C. D. af Wirsén
komponerade för en röst och piano
af Ludvig Norman.

2:dra Samlingen. Op. 55.

Innehåll:

1:sta häftet:	2:dra häftet:
1. Sängen.	5. Längtan till landet.
2. Pagens visa.	6. Hvarför tvista?
3. Från sol och stjärnor.	7. Ahasverus.
4. Kom!	8. Skogvaktarens dotter.

Pris för hvarje häfte: 2 kronor.

3 VISOR

för en röst och piano
af W. Th. Söderberg.
(Sylvias visa. — En glad visa. — Aprilnarri.)
1 krona.

Nytt i Musikhandeln!

På HUSS & BEER'S förlag har utkommit:

Ur MESSA (E-dur)

af J. E. GILLE

(uppförd i Ladugårdslandskyrkan i Stockholm den 12 Nov. 1881):

1. *Et incarnatus est*, Baryton-solo, ... 50 öre.
2. *Gratias, Gratias*, Duett för Sopran och Tenor 75 »
3. *Agnus Dei*, Duett för Mezzo-Sopran och Bas 75 »

Piano-
och
Orgel-instrumenter
Största lager.
Billigaste priser
hos
I. Dannström & Co.
16 Regeringsgatan 16.

Piano- och Orgelmagasinet

N:o 8 Arsenalsgatan N:o 8

midt emot Kongl. Stora teatern

har att erbjuda stort urval af *Flygelpianon*, *Pianon* och *Taffelpianon* samt *Orglar*.

Äldre instrument öfvertagas vid köp af nya.

Stämning och reparation af såväl Pianon som Orglar verkställes.

Delar till orgelharmonium, såsom tungor (spel), registerskyltar, klaviaturben, tonlådor m. m. till billiga priser.

Fullständiga priskuranter erhållas gratis.

Stockholm, IVAR HIRSCH.

f. d. Abr. Hirschs Pianomagasin.

Nu har utkommit:

"DEN LILLE LÖJTNANTEN"

Polka för Piano

af FREDRIK KUH LAU.

1 krona.

K. Konservatoriet för Musik i Leipzig.

Vid Michaelitiden detta år börjar en ny undervisningskurs. Torsdagen den 5 Oktober kl. 9 f. m. kommer pröfningen för upptagande af nya elever att ega rum.

Undervisningen sträcker sig öfver alla grenar af musiken (harmoni och kompositionslära; pianoforte, orgel, violin, viola, violoncell, kontrabas, flöjt, oboe, klarinett, fagott, waldhorn, trumpet, basun, harpa, — i solo-, ensemble-, quartett-, orkester- och partiturspel; anföring, solo- och körsång samt lärometod förbunden med öfningar i offentligt föredrag; musikens historia och estetik; italienska språket och deklamation).

Honoraret för undervisningen belöper sig till 300 mark årligen, att i tre terminer, vid michaelsmessan, jul och påsk, förskottsvis med 100 mark hvarje gång inbetalas. Derjämte betalas 9 mark receptionsavgift, och 3 mark årligen till konservatoriets tjänstepersonal.

Den utförliga tryckta berättelsen kan gratis bekommas från direktorium äfvensom genom alla bok- och musikhandlare i in- och utlandet.

Leipzig i Juli 1882.

Das Direktorium des Königlichen Conservatoriums der Musik.
Dr OTTO GÜNTHER.